

ze všech bodů, v nichž odvolací soud věc pokládal za neúplně probranou a tudíž k řešení nezralou, jen otázka výše škody, na niž se další jednání musí omeziti.

Čís. 8823.

Správce úpadkové podstaty společnosti s r. o. jest oprávněn domáhati se na společníku zaplacení zbytku kmenového vkladu, třebaž se společníci neusnesli na tom, že mají býti požádáni splátky na kmenové vklady. Nestalo-li se požádání splátek způsobem předepsaným v § 64 zák. o společnostech s r. o., nemůže je společník namítati věřitelům (správci úpadkové podstaty), pokud nedokáže, že jim bylo bez toho známo.

Právní souvislost vzájemných pohledávek není předpokladem započtení aniž vadí, že není zjištěna jejich dobytnost.

(Rozh. ze dne 22. března 1929, Rv II 564/28.)

Správce úpadkové podstaty společnosti s r. o. domáhal se na společníku zaplacení zbytku kmenového vkladu 25.000 Kč. Žalovaný namítl kromě jiného započtením vzájemnou útratovou pohledávku za společností z rozsudku ze dne 3. května 1927. Procesní soud prvního stupně uznal podle žaloby; vzájemnou pohledávku žalovaného namítanou započtením neuznal za pravou. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že uznal vzájemnou pohledávku žalovaného za pravou, důsledkem čehož přiznal žalobci zažalovaný peníz po srážce vzájemné pohledávky. Důvody: Pokud jde o otázku aktivní legitimace žalobce jako správce úpadkové podstaty, plyne jasně z ustanovení § 81 konk. ř., že ani úpadková podstata ani věřitelstvo v tomto sporu nemůže býti stranou, nýbrž jen správcem úpadkové podstaty. Neprávem pokládá odvolatel označení žalobce »jako správce úpadkové podstaty« za nerozhodný motiv. Jen jako správce úpadkové podstaty může a musí v tomto případě žalovati Dr. Emil M., právo to jest právem osobním, jež je výronem jeho úřadu, jde-li, jako v tomto případě, o dobytí jmění náležejícího k úpadcově podstatě a právo to je originelním (srov. Bartsch-Pollak, Komentář ke konk. ř. díl I. str. 518 a 663, Ofner-Thorsch, Ges. m. b. H. 1911 str. 77 a 106 o právech likvidátorů). Pokud jde o věc samu, zjistil první soud, že původní kmenová jistina společnosti 100.000 Kč byla zvýšena usnesením valné hromady společníků ze dne 19. října 1920 na 300.000 Kč, tedy o 200.000 Kč, že žalovaný byl již v té době společníkem společnosti, že ze zvýšené jistiny bylo splaceno jen 100.000 Kč, takže zůstal nesplacen zbytek 100.000 Kč, že žalovaný v notářském spisu ze dne 19. října 1920 převzal všechny závazky ze společenské smlouvy ze dne 25. září 1917 ohledně zvýšení kmenové jistiny, i její splacení, vrácení nesprávně vyplacených dividend, k čemuž se zjišťuje z notářského spisu o valné hromadě ze dne 19. října 1920, kdo byli společníky společnosti, že jejich vklady byly rovným dílem zvýšeny

na 75.000 Kč u každého a že každý společník splatil 50.000 Kč na celou zvýšenou jistinu. První soud zjistil dále, že se požadování zbytku nespacené jistiny mělo státi podle společenské smlouvy v případě potřeby, že společnost byla založena podle společenské smlouvy na pět roků od zápisu do obchodního rejstříku a že na jmění společnosti byl vyhlášen úpadek. Dále zjistil jako nesporné, že se mělo státi splacení kmenových podílů, pokud nebyly v hotovosti splaceny, po usnesení společníků, k němuž nedošlo, že společnost zanikla uplynutím času a že nespacená část podílů jest jediným aktivem společnosti. První soud nepraví sice výslovně, že správce úpadkové podstaty jest oprávněn vymáhati splacení nedoplatku vkladu, i když schází usnesení společníků a společnost zanikla, avšak z důvodů odsuzujícího rozsudku jde najevo, že přes tyto nedostatky pokládá žádost úpadkového správce za opodstatněnou. Názoru tomu jest přisvědčiti. Podle § 63 zákona č. 58/1906 musí býti kmenové vklady splaceny a nelze jich splacení prominouti. Kmenové vklady tvoří úhradový fond pro věřitele společnosti, ježto společnost ručí jim touto kmenovou jistinou za jejich pohledávky. Zánik společnosti jest bezvýznamným, pokud jde o pohledávky věřitelů; i když společnost zanikla, musí pohledávky z jejího jmění býti uhrazeny likvidací, stačí-li jmění, neb úpadkem, nestačí-li. A že i nespacené kmenové podíly jako pohledávky společnosti za společníky jsou jměním, o tom nemůže býti pochybností. Usnesení společníků, že mají býti nedoplatky kmenového vkladu požadovány (§ 35 č. 2 cit. zák.), není potřebí podle obdoby § 90 cit. zák. Není-li ho třeba, je-li společnost v likvidaci a likvidátoři mohou tyto nedoplatky vymáhati, může je vymáhati i správce podstaty. Vždyť úpadek není než nucenou likvidací, ovšem jen s částečným uspokojením věřitelů. Nelze tudíž přisvědčiti názoru odvolatelovu, že nemůže býti splacení vymáháno pro nedostatek usnesení společníků a proto, že společnost zanikla. Nedostatek usnesení společníků a zánik společnosti nemůže míti v zápětí zproštění společníků od splacení vkladů (§ 63 cit. zák.). To by se rovnalo snížení jistiny, k němuž by bylo rovněž třeba usnesení společníků na valné schůzi, které se však nestalo (§ 54 cit. zák.). Odvolatel tvrdí neprávem, že společníci obmezili své ručení na vklady hotově splacené. O tom není ve smlouvě řeči a odporovalo by to zákonu (§ 63 cit. zák.). Jest sice správné, že podle smlouvy společenské lze požadovati splacení nedoplatků kmenových vkladů »podle potřeby«. Nelze však souhlasiti s názorem odvolatelským, že tím byla míněna jen potřeba k provozu. Potřebou jest i uspokojení věřitelů dosud neuspokojených, pro jejichž pohledávky není tu jiného jmění. A že tu není jmění jiného, odvolatel ani nevyvrací. Stačí i tu ukázati na § 90 cit. zák., podle kterého mohou likvidátoři požadovati splacení vkladů k uspokojení věřitelů. Že jsou tu věřitelé, které jest uspokojiti, odvolatel rovněž nenapadá. Byla-li by tu potřeba v případě likvidace, je tu tím více, když jest společnost v úpadku.

Zbývá otázka námitky započtení vzájemné pohledávky 3285 Kč. V tomto směru jest přiznati odvolání úspěch. Nesporně jest, že pohledávka tato vznikla žalovanému z tohoto sporu vedeného správcem úpad-

kové podstaty u soudu věcně nepřislušného. Jsou to tedy útraty sporu vzniklé žalovanému proti úpadkové podstatě. Nejde o pohledávku, již má na mysli § 20 konk. ř., nýbrž o pohledávku z útrat proti úpadkové podstatě podle § 112 konk. ř. Podle tohoto ustanovení musí úpadková podstata hraditi útraty prohraného sporu. Není tudíž závady, pro níž by bylo započtení vyloučeno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaného, dovolání žalobcovu pak vyhověl potud, že úroky ze vzájemné pohledávky jest počítati od doby pozdější než stanovil odvolací soud.

Důvody:

Dovolání žalovaného, opřené o dovolací důvody čis. 2 a 4 § 503 c. ř. s., není oprávněno. Dovolací soud obírá se nejprve důvodem nesprávného právního posouzení věci, neboť z výsledku příslušných úvah pak vyplyne, zda je opodstatněn dovolací důvod vadnosti řízení. Odvolací soud posoudil věc po právní stránce správně, dospěv k úsudku, že žalobce jako správce úpadkové podstaty jest oprávněn žádati na žalovaném zaplacení zbytku kmenového vkladu podle obdoby § 90 zákona o spol. s r. o. čis. 58/06, poněvadž tu byla potřeba ve smyslu společenské smlouvy, a to přes to, že se společníci neusnesli na tom, že mají býti požádány splátky na kmenové vklady. V tom směru se poukazuje žalovaný na správné odůvodnění napadeného rozsudku, jež nebylo vyvráceno vývody dovolání. Společnost byla ovšem zrušena podle § 84 čis. 1 zák. uplynutím času pěti let, určeného ve společenské smlouvě. Podle § 89 zák. má však po zrušení společnosti následovati likvidace, společnost tedy nezanikla, nýbrž trvala jako společnost likvidační, její jednatelé nastoupili jako likvidátoři a byli oprávněni podle § 90 (2) zák. rozepsati další splátky na kmenové vklady, pokud toho bylo třeba k uspokojení věřitelů. Ani likvidátoři opomenuli tak učiniti, zůstalo to na správci úpadkové podstaty. Podle druhého odstavce § 90 zák. mají se likvidátoři ovšem řídit při vedení obchodu usneseními společníků. Usnesení nesmí se však přičítati účelu likvidace a jedním z účelů likvidace jest podle prvního odstavce § 90 zák. a čl. 137 obch. zák., by byly splněny závazky zrušené společnosti. Je-li za tím účelem zapotřebí požádati kmenové vklady, nebyli by likvidátoři mohli dbáti usnesení společníků, že se tak nesmí státi, a nemohl by ho dbáti ani správce úpadkové podstaty. Odstavec druhý § 90 uv. zák. nemůže tedy býti překážkou, by nebylo obdobně použito třetího odstavce na správce úpadkové podstaty. Žalovaný připouští, že okolnost, že věřitelé společnosti nejsou uspokojeni, jest považovati za potřebu, namítá však, že slovo »Bedarf« ve společenské smlouvě mělo podle úmyslu společníků jiný smysl. Tento smysl nedošel však náležitého výrazu ve smlouvě samé a rozhodná může býti pro osoby třetí jen projevená vůle. Pokud se týče námítky žalovaného, že splatil na kmenový vklad částky 4.000 Kč a 17.497 Kč 25 h, nelze tuto námítku vznést proti žalobci. Podle § 63 cit. zák. musí býti každé požádání, by neúplně zaplacené kmenové vklady byly dále spláceny, ohlášeno všemi jednateli s udáním požádané částky k obchodnímu rej-

stříku a obchodním soudem vyhlášeno. Jak již odvolací soud správně vyložil, tvoří kmenové vklady úhradní fond pro věřitele společnosti. Požádání splátek jest upraveno se stanoviska zájmu veřejného. Vnější kruhy mají zvědět, oč kmenová jistina dále jest vyčerpána. Požádání splátek jest prostředkem sloužícím k veřejnému oznámení síly — úvěrní báse (Bílý, spol. s r. o. str. 280). Že by se požádání splátek kmenových vkladů stalo způsobem předepsaným v zákoně, žalovaný ani netvrdil; nestalo-li se tudíž vyhlášení obchodním rejstříkem, nemůže je žalovaný podle zásady obecně uznávané v nauce a v judikatuře namítati věřitelům, pokud se týče správci úpadkové podstaty, pokud nedokáže, že jim bez toho bylo známo. Nebylo proto zapotřebí zjišťovati, že se společníci usnesli na tom, by se splátky namítané žalovaným staly na účet kmenového vkladu, a jest úplně nerozhodno, zda a jakým způsobem tyto splátky byly zapsány v knihách společnosti. Odvolací soud nepochybil po právní stránce, dospěv k úsudku, že zažalovaná pohledávka jest po právu. Dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. není opodstatněn.

Žalobcovo dovolání, opřené o dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s. jest opodstatněno jen potud, pokud se týče výroku o úrocích, jinak mu nelze přiznati oprávněnost. Pohledávka, kterou žalovaný namítá k započtení, jest pohledávkou útrat přisouzených mu ve sporu se správcem úpadkové podstaty usnesením krajského soudu ze dne 3. května 1927. Žalobce přiznává, že tu jde o pohledávku za úpadcem a § 20 konk. ř. nepřichází vůbec v úvahu. Jsou tu tedy všechny předpoklady podle § 1438 a 1439 obč. zák. pro vyrovnání vzájemných pohledávek. Že pohledávka žalovaného není v právní souvislosti s pohledávkou žalobcem uplatňovanou, jest nerozhodné, neboť taková souvislosti vzájemných pohledávek není předpokladem započtení. Okolnost, že dobytost pohledávky žalovaného není zjištěna, nevádí započtení vzájemných pohledávek, jak tento nejvyšší soud již vyložil a podrobně odůvodnil v rozhodnutí sb. n. s. 7322. Pokud se týče výše pohledávky namítané žalovaným k započtení, nelze přihlížeti k námitce, žalobcem teprve v dovolacím řízení uplatňované (§ 482 odst. 1 a 513 c. ř. s.). Zmíněná vzájemná pohledávka vznikla však, jak nesporno, teprve dne 3. května 1927, teprve tehdy se střetly vzájemné pohledávky obou stran a přísluší proto žalobci úroky z celé zažalované pohledávky od 17. ledna 1927 do 2. května 1927 a teprve po tomto dni ze zbytkové části. V tom směru bylo proto vyhověno žalobcovu dovolání.

Čís. 8824.

Zákon ze dne 30. září 1924, čís. 216 sb. z. a n. o konečné úpravě rakouských a uherských válečných půjček.

Zástavní věřitel jest povinen přijmouti odškodňovací dluhopisy na zaplacení kapitálového dluhu, jen pokud je zajištěn válečnou půjčkou. Byl-li dluh zajištěn částečně jinými cennými papíry, nemůže se dlužník domáhati jich vrácení odvolávaje se na § 15 zák.

(Rozh. ze dne 22. března 1929, Rv II 705/28.)